

Posudek diplomové práce
Nadsázka, fantazie a tradice v Morgantovi Luigiho Pulciho,
kteřou předložila Magdalena Žáčková
na oboru italština
ÚRS FFUK v Praze, září 2011

Magdalena Žáčková napsala svěží, ukázněnou a velice podnětnou práci o poněkud pozapomenutém díle italské renesanční literatury. Pulciho *Morgante* je obvykle znám jen svým názvem a do literární historie se vepsal zejména jako „předchůdce“ velkých rytířských eposů, jimiž jsou Boiardův *Orlando innamorato* a Ariostův *Orlando furioso*. Je tedy přínosné, že autorka práce se rozhodla Pulciho epos této zjednodušující nálepky zbavit.

Práci rozvrhla do tematických boků, rozumně se vyhnula nemožnému a nesmyslnému úkolu převyprávět obsah díla, jehož narativní tkán tvoří kaleidoskopický sled nesourodých scén zaplněných maximálním počtem osob. Autorka se tedy zaměřila na Pulciho vztah k tradici a komičnu, jak ostatně vyplývá už názvu práce, v rámci oddílu o komičnu věnuje velkou pozornost ironii a hyperbole coby Pulciho nejoblíbenější rétorické figuře.

Závěrečná kapitola pak shrnuje Pulciho problematický vztah k náboženství a otázkám víry.

Autorka shromáždila úctyhodný seznam sekundární literatury, o níž se v práci opírá, ve svých tvrzeních však vychází zejména ze samotného textu *Morganta*, s nímž se seznámila opravdu důkladně a učinila v něm řadu drobných, ale pronikavých objevů (viz. např. s. 46 nebo 54). Práce s primárním textem je při literárně kritické práci samozřejmě vždy nezbytnou podmínkou, nicméně pro *Morganta* to po mém soudu platí dvojnásobně. Obsahová a narativní struktura díla je sice – mírně řečeno – značně nekongruentní, přesto si dílo jednotu udržuje. A to právě díky jazyku. Ten je přitom ukázkou mísení stylů, rovin, jazykových rejstříků, pohybuje se na škále od zlodějského žargonu až k vznešené literární italštině té doby. Pulci však jazyku umožní, aby získal nadvládu nad skutečností (volně cituji Spitzera, který tuto mimořádnou vlastnost Pulciho jazyka zformuloval tuším jako první, ještě před Ceseranim): pracuje se zvukomalbou, synestézií, anaforou, klade vedle sebe nesourodé výrazy, čerpá z lidové mluvy, idiomatiky a současně se uchyluje k exotickým, neznámým výrazům... To vše mu slouží ke stvoření zcela

výjimečného, svébytného světa svého eposu. Přistupuje na pravidla žánru a tradice, ale jako by je testoval ve své vlastní hře, v níž se fantazie zmocňuje skutečnosti. „Surrealistické“ obrazy, o kterých autorka výstižně hovoří, jsou skutečně Pulciho autorskou značkou a není divu, že *Morgante* zaujal i představitele avantgard (jak autorka dokládá odkazem na Alberta Savinia v závěru práce).

Práce podává velice ucelený obraz o Pulciho *Morgantovi*, zároveň však otevírá spoustu podnětných otázek, jež se váží zejména k možným komparativním studiím vycházejícím z textu eposu. A nemám na mysli vazby na italské *Orlandy* jako spíše na dílo Rabelaisovo a Cervantesovo, které autorka zmiňuje jen okrajově a letmo. Např. epizoda o Morgantově a Marguttově „spojenectví“ má dosti pikareskní charakter, Margutta rozhodně můžeme do typologie *pícaras* zahrnout. Tím chci jen říci, že práce své téma nevyčerpává a autorka má tedy značný prostor k dalšímu bádání.

Jak asi vyplývá z mého posudku, práci hodnotím jako nadstandardní. I přes faktografickou hutnost je jazykově střídmatá a čte se lehce. Autorka prokázala jazykovou i literárně historickou kompetenci, která u studentů není běžná. Práci Magdaleny Žáčkové hodnotím jako výbornou a k obhajobě ji doporučuji bez připomínek.

V Praze 12/9/ 2011

PhDr. Alice Flemrová, Ph.D.
oponentka